

DE VLAAMSE MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING,

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

- Betreft:**
- Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 24 maart 2020 tot bestrijding van de negatieve gevolgen van het Covid-19 virus voor de gezinnen en de organisatoren in de kinderopvang, wat betreft de aanpassing van de maatregelen voor de gezinnen en tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 april 2020 tot bestrijding van de negatieve gevolgen van het Covid-19 virus voor de gezinnen en de organisatoren in de buitenschoolse opvang, in de opvang van zieke kinderen en preventieve gezinsondersteuning, wat betreft de aanpassing van de maatregelen voor de gezinnen
 - Definitieve goedkeuring

Samenvatting

De bezetting in de sectoren is nog niet voldoende genormaliseerd, waardoor de compensatiesubsidie ook nog in de maanden juli en augustus zal doorlopen. Aangezien organisatoren voor afwezigheidsdagen geen gerechtvaardigde afwezigheidsdagen of respijtdagen in mindering mogen brengen, zouden gezinnen na de zomer nog een onevenredig grote korf gerechtvaardigde afwezigheidsdagen of respijtdagen hebben waarvoor men niet moet betalen aan de organisator. Dit zou in het najaar ernstige nadelige financiële gevolgen hebben voor de organisatoren. Daarom is het noodzakelijk een mogelijkheid te bieden aan organisatoren om het totaal aantal respijtdagen waarop een gezin op jaarbasis recht heeft in beperkte mate te verminderen in 2020 om te vermijden dat gezinnen in het najaar, als de compensatiesubsidie (mogelijk) niet meer van toepassing is, nog onevenredig veel respijtdagen hebben waarvoor ze niet moeten betalen. Daarnaast kunnen organisatoren ervoor kiezen om uit het compensatiesysteem te stappen, waardoor ze niet meer verplicht de maatregelen voor de gezinnen moeten naleven en kan daar de gewone werking volledig hervatten. Dit betekent dat ouders dan desgevallend terug moeten betalen en respijtdagen verliezen bij afwezigheid.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld: opgroeien

Inhoudelijk structurelement: geïntegreerd gezinsbeleid

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Vorige beslissingen

Op 24 maart 2020 en 1 april 2020 keurde de Vlaamse Regering de basisregeling goed waarbij:

- maatregelen werden ingevoerd om de financiële nadelen voor gezinnen te beperken als ze hun kind niet naar de opvang lieten gaan in de periode dat de coronamaatregelen gelden;
- compensatiesubsidie voorzien werd voor de organisatoren van kinderopvang, buitenschoolse opvang, opvang van zieke kinderen en preventieve gezinsondersteuning.

Raad van State

Gelet op de hoogdringendheid om de evoluties van de afbouw van de maatregelen door de Nationale Veiligheidsraad zo snel mogelijk te kunnen regelen en hierover rechtszekerheid te bieden aan gezinnen en organisatoren, werd het ontwerpbesluit niet voor advies aan de Raad van State voorgelegd. Dit is gemotiveerd vanuit de dringende noodzakelijkheid, vermeld in artikel 3 §1, eerste lid van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

De bezetting in de sectoren is nog niet voldoende algemeen genormaliseerd, waardoor de subsidie ook nog in de maanden juli en augustus zal doorlopen aangezien dit voor een deel van de sector noodzakelijk is in functie van de leefbaarheid. Dit maakt het wel noodzakelijk om vanaf 1 juli een aantal wijzigingen door te voeren die een gedifferentieerde aanpak mogelijk maakt naargelang een organisator nog al dan niet nood heeft aan de compensatiesubsidie. Een organisator moet, naargelang de situatie in zijn werking, de keuze kunnen maken om geen subsidie meer te vragen en de gewone contractuele afspraken met de gezinnen hierbij te laten hervatten. De maatregelen naar de gezinnen zouden daar immers belemmerend werken voor deze organisatoren om de gewone werking te hervatten. Anderzijds blijft het voor een aandeel van de sector noodzakelijk om een beroep te kunnen doen op de compensatiesubsidie. Aangezien deze organisatoren met de subsidie voor afwezigheidsdagen geen gerechtvaardigde afwezigheidsdagen of respijtdagen in mindering mogen brengen, zouden gezinnen na de zomer nog een onevenredig grote korf gerechtvaardigde afwezigheidsdagen of respijtdagen hebben waarvoor men niet moet betalen aan de organisator. Dit zou op dat moment ernstige nadelige financiële gevolgen kunnen hebben voor deze organisatoren. Daarom is het noodzakelijk een mogelijkheid te bieden aan deze organisatoren om het totaal aantal respijtdagen waarop een gezin op jaarbasis recht heeft in beperkte mate te verminderen om te vermijden dat gezinnen in het najaar, als de compensatiesubsidie (mogelijk) niet meer van toepassing is, nog onevenredig veel respijtdagen hebben waarvoor ze niet moeten betalen. Deze organisatoren met subsidie kunnen evenmin voor de dagen waarop zij zelf vakantie nemen en daardoor sluiten iets aanrekenen aan de gezinnen. Deze aanpassingen moeten vanaf 1 juli 2020 kunnen ingaan om tegemoet te komen aan de rechtszekerheid van alle betrokken actoren:

- o voor de gezinnen moet het immers duidelijk zijn dat als de organisator van hun kinderopvanglocatie de subsidie vanaf 1 juli 2020 niet meer ontvangt, de gewone contractuele afspraken herleven en dat als de organisator de subsidie wel nog ontvangt voor de maanden vanaf 1 juli 1/12 van het aantal respijtdagen in mindering gebracht kan worden. Als deze regeling eerst aan de Raad van State zou voorgelegd

worden, heeft dit tot gevolg dat gezinnen hun verwachtingen geschonden worden over de gevolgen en impact van de subsidie op hun rechten.

- o Voor de organisatoren moet voor 1 juli 2020 duidelijk zijn welke gevolgen hun keuze heeft om al dan niet de subsidie aan te vragen.

Die urgente omstandigheden maken het niet mogelijk om te wachten op het advies van de Raad van State.

2. INHOUD

TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1.

Dit artikel bevat een drie aanpassingen aan de maatregelen voor de gezinnen die gebruik maken van de kinderopvang van baby's en peuters.

Aangezien de bezetting in de kinderopvang nog steeds niet volledig genormaliseerd is, zal ook in de maanden juli en augustus de subsidie blijven doorlopen. Bij ongewijzigde regelgeving zou dit betekenen dat dan het aantal respijtdagen waarop gezinnen recht hebben gedurende in totaal 4,5 maanden niet wordt verminderd en dat het aantal respijtdagen waarop de gezinnen na de zomer een beroep kan doen onevenredig hoog is. Dit zou ernstige nadelige financiële gevolgen hebben voor de organisatoren omdat zij in het najaar, als de compensatieregeling (mogelijk) niet meer van toepassing is, voor dergelijke afwezigheden geen inkomsten zouden ontvangen.

Daarom betreft een eerste aanpassing dat met het voorliggend besluit voor de organisatoren de mogelijkheid wordt voorzien (dus geen automatisme en geen verplichting) om, vanaf 1 juli 2020 en eventueel in afwijking van het huishoudelijk reglement, het totaal aantal gerechtvaardigde afwezigheidsdagen waarop een gezin voor het volledige jaar recht heeft te verminderen met 1/12 per volledige kalendermaand waarin de maatregelen voor de gezinnen in het besluit van 24 maart 2020 (compensatiebesluit) nog gelden.

De bestaande regelgeving (artikel 19, tweede lid van het ministerieel besluit van 23 april 2014 tot uitvoering van het Subsidiebesluit van 22 november 2013) voorziet dat een (verhoudingsgewijze) vermindering van dat aantal dagen op jaarbasis in principe alleen mogelijk is als er geen volledig kalenderjaar een overeenkomst is of geen voltijds opvangplan is. Om in deze situatie dus een vermindering mogelijk te maken voor de organisatoren is een regelgevende rechtsgrond noodzakelijk.

Een gezin heeft in principe recht op een bepaald aantal dagen, zoals vastgelegd in de overeenkomst en het huishoudelijk reglement, in functie van het aantal maanden van een kalenderjaar dat men een schriftelijke overeenkomst had voor opvang. Voor een volledig kalenderjaar is dit bijvoorbeeld 18 dagen, wat neerkomt op een opbouw van 1,5 dagen per maand. Een ouder die slechts een half jaar een contract heeft, zal dan volgens het contract slechts de helft van het aantal dagen (9) krijgen.

De verhouding van 1/12 is gebaseerd op het feit dat er dus van uitgegaan wordt dat er per maand waarin er een contract is een aantal respijtdagen “opgebouwd worden of recht geven”. Er moet vermeden worden dat er retroactief ingegrepen wordt op opgebouwde rechten. Vandaar dat dit nu voor de toekomst, rekening houdend met de komende maanden waarin de maatregelen voor de gezinnen nog gelden, wordt voorzien.

Er wordt met een verhouding gewerkt omdat niet alle organisatoren even veel dagen toekennen of dat sommige gezinnen omwille van een deeltijds opvangplan recht hebben op minder dagen. Door met een verhouding te werken, is de impact voor elk gezin in verhouding tot het aantal dagen waarop ze recht hadden.

Het artikel voegt, om volledige duidelijkheid te bieden, de afrondingsregels toe waardoor duidelijk is op welke manier de vermindering met 1/12 leidt tot aanpassing van het verminderd aantal dagen.

Daarnaast wordt met een tweede aanpassing bepaald dat de maatregelen voor de gezinnen vanaf 1 juli 2020 alleen nog moeten toegepast worden door organisatoren die de keuze maken om de compensatiesubsidie nog te ontvangen. Dit betekent concreet dat normaal gezien alleen de organisatoren waarvan de bezetting nog niet of onvoldoende is genormaliseerd of die door overmacht nog steeds gesloten zijn, de keuze zullen maken om de subsidie te vragen, en dit dan tot gevolg heeft dat ze aan gezinnen geen bijdrage mogen vragen voor afwezigheidsdagen en geen respijtdagen mogen aftrekken. Voor de andere organisatoren, wiens werking wel genormaliseerd is en die geen behoefte meer hebben aan de subsidie en er dan ook voor kiezen deze niet meer aan te vragen, kan alles in de werking zich normaliseren, dus ook de contractuele afspraken die er bestaan tussen organisator en gezinnen, met name:

- men kan conform de contractuele afspraken betaling vragen voor afwezigheidsdagen;
- men kan opnieuw respijtdagen aftrekken voor afwezigheidsdagen als dit contractueel voorzien is.

Ten slotte wordt toegevoegd dat als de organisator een aantal dagen wenst te sluiten tijdens de zomervakantie wegens vakantie en hij niet gekozen heeft om uit het compensatiesysteem te stappen, dan heeft hij geen recht op een compensatie (er zijn immers geen bestelde afwezigheidsdagen in een aangekondigde vakantie van de kinderopvang) van het agentschap opgroeien en kan hij deze dagen evenmin aanrekenen aan de ouders.

Artikel 2.

In dit artikel wordt verduidelijkt wat van in aanvang al het uitgangspunt was van het besluit van 24 maart 2020, meer bepaald dat organisatoren die zich engageerden om in de moeilijke coronaperiode open en beschikbaar te blijven en ook de andere subsidievoorwaarden na te leven, dit engagement aangingen voor de volledige periode.

Het is met andere woorden niet de bedoeling dat een organisator gedurende een bepaalde periode door beperkte opvangvragen of om andere redenen toch eenzijdig beslist tijdelijk te sluiten en medewerkers tijdelijk werkloos te maken en daarna weer openen en weer subsidie aanvragen. Voor alle duidelijkheid stellen de geplande sluitingen van organisatoren

in vakantieperiodes geen probleem aangezien dit geen afwijking/beperking is van de dienstverlening ten gevolge van corona.

Een organisator die dus een eerste aanvraag voor de subsidie deed, moet vanaf dan ononderbroken de subsidievoorwaarden naleven om gebruik te kunnen blijven maken van de subsidie. Is er een periode dat hij niet voldoet, zal hij nadien ook geen subsidie meer kunnen aanvragen. Deze toevoeging is dus louter een verduidelijking van de context waarbinnen het agentschap de subsidies mag toekennen.

Artikel 3.

Dit artikel voorziet een analoge wijziging als vermeld in artikel 1 voor het besluit dat betrekking heeft op de buitenschoolse opvang en opvang van zieke kinderen.

Artikel 4.

Dit artikel voorziet een analoge wijziging als vermeld in artikel 2 voor het besluit dat betrekking heeft op de buitenschoolse opvang en opvang van zieke kinderen.

Artikel 5.

Het besluit treedt in werking op 1 juli 2020, met uitzondering van artikel 2 en 4 die reeds uitwerking hebben vanaf de inwerkingtreding van de besluiten waarin de bepalingen ingevoegd worden (op 14 maart 2020), aangezien die artikelen louter een verduidelijking zijn en de besluiten reeds van in aanvang zo toegepast werden en moesten worden. Opgroeien communiceerde deze toepassing reeds van in aanvang naar de sector, zodat het rechtszekerheidsbeginsel niet geschonden wordt door de retroactieve toepassing.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De coronacrisis bracht omvangrijke maatregelen met zich mee om verschillende sectoren, waaronder de sector van de kinderopvang en buitenschoolse opvang, te vrijwaren van de nadelige gevolgen van deze crisis.

Nu we in een exitfase zitten, is het moment gekomen om bepaalde van die maatregelen terug te schroeven. Eén van die maatregelen is de regeling met betrekking tot het inzetten van de respijtdagen. Zolang de coronacrisis niet onder controle was en er stringente maatregelen waren om “in ons kot” te blijven was het namelijk zo dat ouders hun korf respijtdagen behielden indien hun kind afwezig bleef in de opvang.

Nu we weer overgaan naar een normalere gang van zaken is het logisch dat aan dit principe een halt wordt toegeroepen, vooral om de leefbaarheid van de voorzieningen niet in het gedrang te brengen en om ouders te responsabiliseren hun gereserveerde dagen na te komen.

Het saldo van het korfje respijtdagen is sinds half maart 2020 on hold gezet. De organisator kan wel het saldo met maximum 1/12 verminderen (in 2020) voor de kalendermaanden vanaf juli dat een organisator nog steeds geen respijtdagen mag aftrekken voor afwezigheidsdagen en er niet betaald wordt voor afwezigheidsdagen, dit in afwijking van de bepalingen opgenomen in de schriftelijke overeenkomst. Dit om te vermijden dat de hoeveelheid respijtdagen moeilijk te rijmen valt met de resterende dagen in 2020 en de organisatoren voor een financieel moeilijke periode komen te staan.

Conclusie :

Er zijn géén budgettaire implicaties voor het budget Kinderopvang.

Inspectie van Financiën

Het advies van de Inspectie van Financiën met referentienummer LSC/20/0348 werd verleend op 19 juni 2020.

Inspectie Financiën stelde vragen bij de wettelijkheid en regelmatigheid van voorliggend besluit omdat onvoldoende duidelijk was voor haar waarom het besluit op 1 juli 2020 moet kunnen in werking treden.

Naar aanleiding van die bemerking werd de motivering voor de dringende noodzakelijkheid om niet naar Raad van State te gaan aangevuld. Het is immers wel degelijk noodzakelijk dat uiterlijk 1 juli zowel gezinnen als organisatoren kennis hebben van de aanpassingen, om te vermijden dat de rechtszekerheid en gerezen verwachtingen op basis van de geldende regelgeving geschonden worden. Op 1 juli 2020 moet het duidelijk zijn voor gezinnen en organisatoren dat:

- de keuze die organisatoren maken om al dan niet de compensatiesubsidie verder te ontvangen, andere gevolgen heeft met betrekking tot de maatregelen voor de gezinnen die dan al dan niet van toepassing zijn;
- voor gezinnen die gebruik maken van een kinderopvang die nog kiest voor de compensatiesubsidie in de zomermaanden, het aantal respijtdagen waarop ze recht hebben verminderd kan worden en dat ze niet moeten betalen voor vakantiesluitingen van de opvang.

De inwerkingtreding van deze bepalingen uitstellen tot na 1 juli zou volledig in strijd zijn met het rechtszekerheidsbeginsel.

Begrotingsakkoord

Het begrotingsakkoord werd verleend op 24 juni 2020, op voorwaarde dat er ook voor de zomermaanden op een transparante wijze zal worden gerapporteerd aan de minister van begroting wat betreft de budgettaire impact van deze regeling, in het bijzonder naar aanleiding van de bijkomende begrotingsaanpassing die in september van het lopende jaar zal plaatsvinden, dat in het kader van deze regeling de meeruitgaven worden aangerekend op een aparte corona-basisallocatie en dat het om éénmalige en tijdelijke uitgaven gaat, die geen budgettaire effecten mogen hebben na begrotingsjaar 2020.

B. ESR-TOETS

Zie : hoger (Punt A – Budgettaire impact voor de Vlaamse overheid).

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de bestuurszaken, niet vereist is.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

- 1 personeel: het voorstel heeft geen weerslag op gebied van personeelsinzet;
- 2 werkingsuitgaven: het voorstel heeft geen weerslag op de lopende uitgaven van de lokale of provinciale besturen;
- 3 investeringen en schulden: het voorstel heeft geen investeringen als gevolg;
- 4 ontvangsten: het voorstel heeft geen bijkomende ontvangsten als gevolg.

Conclusie: het voorstel heeft geen weerslag op de lokale en provinciale besturen.

4. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 24 maart 2020 tot bestrijding van de negatieve gevolgen van het Covid-19 virus voor de gezinnen en de organisatoren in de kinderopvang, wat betreft de aanpassing van de maatregelen voor de gezinnen en tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 april 2020 tot bestrijding van de negatieve gevolgen van het Covid-19 virus voor de gezinnen en de organisatoren in de buitenschoolse opvang, in de opvang van zieke kinderen en preventieve gezinsondersteuning, wat betreft de aanpassing van de maatregelen voor de gezinnen;
- 2° de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, te gelasten het voormelde besluit van de Vlaamse Regering in extenso te laten publiceren in het Belgisch Staatsblad.

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding,

Wouter BEKE